

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ по област на висше образование 2. „Хуманитарни науки“, професионално направление 2.3 „Философия“, научна област „Социална философия, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ., бр. 52 от 02.07.2019

Рецензент: доц. д-р Антоанета Николова Николова-Георгиева

Кандидат: гл. ас. д-р Гергана Миролубова Попова

В обявения конкурс за доцент по социална философия участва само един кандидат – д-р Гергана Попова от катедра „Философски и политически науки“, към Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

I. Кратки биографични данни за кандидата

Гергана Попова е родена през 1973 г. През 1996 г. завършва специалност културология в Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Защитава докторска дисертация през 2006 г. От 2008 г. работи като главен асистент в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Преподавателската ѝ работа е многостранна и обхваща редовното и задочно обучение на студенти по философия. Лекционните курсове на Гергана Попова са в следните области: социална философия, съвременна философия, философия и история на европейската идея, политики на пола, философия на Новото време и др. Преподавателската работа на Гергана Попова е свързана с активна научно-изследователска дейност, за което свидетелства големият брой публикации в посочените области, както и участието ѝ в национални и международни конференции. Тя е и главен редактор на академичното електронно списание за философски и политически науки „Нотабене“.

## II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Научно-изследователската дейност на кандидата е организирана в две основни тематични линии: анализ на основни тенденции от развитието на съвременното общество през призмата на модерни философски теории и изследвания на тялото и сексуалността в епохата на българския социализъм и годините на прехода. В конкурса за доцент са представени 29 научни труда (24 на български и 5 на английски език). Те включват три монографии, една от които на английски език, две студии, две части от колективни монографии, една рецензия, като останалите са статии и доклади, публикувани в български и чуждестранни списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете. Четири от статиите са публикувани в списания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Заедно с необходимия брой цитирания, те покриват всички количествени наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Представеният хабилитационен труд „Избрани лекции по социална философия. Кризата на Европа и критиката на модерното общество“ е посветен на критическите теории върху модерното общество на Херберт Маркузе, Мишел Фуко и Жан Бодрияр, като се набляга както върху техните основополагащи за социалната философия идеи, така и върху уязвимите им места и ограничения. Представянето на теориите на посочените автори кандидатът аргументира с два основни фактора: значимостта им за хуманитарните и социални науки, както и не само теоретическия, но и практически резонанс на техните трудове в съвременността. Статиите „Michel Foucault: Sexuality, Power and Resistance“, „Човекът - симулакрум – бъдещето на човека в перспективата на Бодрияр“, „MMORPG:

пространството на вечния кибер-живот“ продължават същата концептуална линия. Друг тематичен кръг от представения хабилитационен труд е посветен на темата за кризата на Европа. Подобна проблематика разглеждат и статиите: „Мотивът за кризата на Европа във възгледите на Освалд Шпенглер и Хосе Ортега-и-Гасет“ и „Освалд Шпенглер и метафората за „залеза на Запада“. Във анализите на Гергана Попова „кризата на Европа“ бива анализирана не просто като важен проблем във философско-исторически план, но и в контекста на съвременността.

Втората основна тематична област, в която е концентрирана изследователската дейност на Гергана Попова, са изследванията на тялото и сексуалността по време на българският социализъм. Тази проблематика е разгърната в монографиите „Тялото в оксимороните на социализма“ и „The Cheery Asceticism in the Body Notions and Techniques“, както и в редица статии, сред които: „Преодоляването на пола през първото десетилетие след Девети септември 1944 г.“, „The Creation and Use of the Body-machine in the First Two Decades of the Communist Rule in Bulgaria“, „From the Heroine of Labour to the Mother-Heroine“, „Метафорите на болестта и конструирането на човешкото тяло по време на комунистическия режим в България“. В посочените трудове кандидатката анализира основни аспекти на социалистическите биополитики, социалистическото конструиране на тялото, репрезентациите му и формите на социален и политически контрол, упражняван върху него, като откроява спецификите на „социалистическото тяло“, превърнато в средоточие на амбивалентни политики, практики, дискурси и на свой ред излъчващо нееднозначни политически и идеологически послания. С това предложените трудове съчетават исторически модалности на философията на тялото със социално-философските и исторически тематизации на социализма.

Като трети тематичен кръг от научната дейност на Гергана Попова, могат да бъдат обособени изследванията ѝ върху различни културни реалии, чрез

които се проследява българския преход от обществото на идеологията към това на нарцисизма и консумацията. В подобен аспект интерес представляват статиите: „От „железните мъже“ към „кентавричното“ тяло – история на прехода от визията за тялото на социалистическия спортист към фигурата на посттоталитарната „мутра“, „Туристът-поклонник, туристът-потребител: платформата и практиките на българския културен туризъм между идеологията и развлечението“ и „Диктатът на фантазмите – «идеалните» образи, моделирането на «женското» тяло и неосъщественият бунт“.

### III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата:

Научните приноси в изследователската дейност на Гергана Попова са безспорни и могат да бъдат обобщени в следното:

Кандидатката не само представя анализи върху автори като Херберт Маркузе, Мишел Фуко и Жан Бодрияр, но в трудовете си през техните теории и понятия тематизира важни проблеми от съвременния живот. Особен интерес в тази насока представляват текстът за Бодрияр от хабилитационния труд на Гергана Попова, както и статията: „Човекът - симулакрум – бъдещето на човека в перспективата на Бодрияр“. В тях теоретизирането върху „симулакрума“ не е самоцел, а в перспективата на понятията „симулация“ и „симулакрум“ са изследвани промените в представата за човека през последните десетилетия, както и проблема за възможностите и ограниченията на „човешкото“, свързани с модерното развитие на медицината, информационните технологии, кибернетиката, генното инженерство и др. Приносен характер има и изследването върху компютърните игри „MMORPG: пространството на вечния кибер-живот“. Отново през темата за симулацията статията разглежда проблематичния процес на сливане на действително и виртуално във видеогрите, като

изказва хипотезата, че изключването на човешкото тяло от играта в частност, но и от виртуалната мрежа като цяло е причина за нарушаване на екзистенциално-феноменологичната връзка със света и в този смисъл представлява съществен фактор, обуславящ както изтъняването на социалните връзки в съвременния свят, така и диагностицирането на нови психични разстройства, свързани с интернет пристрастяването.

Друг приносен момент в трудовете на Гергана Попова е прилагането на теоретичния инструментариум на Мишел Фуко по отношение на тематизациите на българския социализъм, както и посочването на неговите ограничения при подобна екстраполация. Тук трябва да се подчертае последователното въвеждане и налагане от страна на Гергана Попова на метафората на Фуко за „тялото-машина“ при изследването на основополагащата за ранния социализъм от 40-те и 50-те години трудова активност. В монографията си „Тялото в оксимороните на социализма“, както и в статиите: „The Creation and Use of the Body-machine in the First Two Decades of the Communist Rule in Bulgaria“, „Болестта срещу удоволствието: употреби на метафората на болестта в първите две десетилетия на комунистическия режим в България“, „Фигурата на работника през първите две десетилетия след 9-ти септември в перспективата на комунистическия концепт за тялото-машина“ Гергана Попова разработва темата за комунистическото тяло-машина по отношение на комунистическите трудови лагери и мобилизации, нормативното и символно обективизиране на безделието в термини на антикомунистическа дейност, дискурсивните и визуални репрезентации на ударниците и медийните агитации срещу техните негативи. Отчитайки безспорния познавателен потенциал на това понятие на Фуко по отношение на комунистическите техники на тялото, наред с това Попова акцентира и върху немаловажните разлики между неговия раннокапиталистически и социалистически вариант и с това откроява спецификите на социалистическите техники на тялото.

В рамките на тези изследвания приносен характер има и въведеното от Гергана Попова понятие за „жизнерадостния аскетизъм“, чрез което кандидатката анализира отношението към сексуалността по време на комунистическия режим.

Приносен момент е също така цялостното представяне на движението от социализъм към демокрация, видяно в оптиката на публичното представяне на телесността и разгледано в текстове като: „От „железните мъже“ към „кентавричното“ тяло – история на прехода от визията за тялото на социалистическия спортист към фигурата на посттоталитарната „мутра“ и „Диктатът на фантазмите – «идеалните» образи, моделирането на «женското» тяло и неосъщественият бунт“.

Критични бележки и препоръки.

Смятам, че Гергана Попова мотивирано и аргументирано представя и защитава идеите си, представяйки едновременно отлична литературна осведоменост и оригинални решения и ракурси към разискваните проблеми.

#### IV. Заключение

В заключение на моето изложение бих искала да отбележа, че научно-изследователската дейност на д-р Гергана Попова е сериозна, задълбочена и с безспорни приноси за науката и нейното приложение. Същевременно тя е твърде широка по тематика. Като се има предвид цялостната научна изява на д-р Гергана Попова от защитата на докторската ѝ дисертация до днес и високопрофесионалната ѝ преподавателска дейност, убедено ще гласувам положително и предлагам на почитаемото научно жури да удостои д-р Гергана Попова с академичната длъжност доцент.

Дата: 09.10. 2019

Рецензент: Антоанета Николова

## REVIEW

**By Antoaneta Nikolova Nikolova-Georgieva, PhD, Assoc. Professor**  
regarding the materials submitted for participation in the competition  
for occupation of academic position ‘Associate Professor’  
In South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad  
**in the area of higher education 2. Humanitarian sciences**  
**in Professional field 2.3. Philosophy, scientific field “Social philosophy”**  
**for the needs of Faculty of Philosophy, SWU “Neofit Rilski”,**  
**Blagoevgrad**

In the competition for the academic position ‘Associate Professor’, announced in State Gazette No 52/ 02.07.2019 and on the web-site of South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad for the needs of the Department of "Philosophical and Political Science" within the Faculty of Philosophy, Assist. Prof. Gergana Popova, PhD, lecturer in South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad participates as an only one candidate. There are no legal violations in its implementation.

By Order No 1364/24.07.2019 of the Chancellor of South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad I was appointed as a member of the Scientific Jury of the competition for occupation of the academic position ‘Associate Professor’ in South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad in Area of Higher Education 2. “Humanitarian science”, Professional field 2.3. “Philosophy”, Scientific field “Social philosophy”, announced for the needs of the Department of "Philosophical and Political Science" within the Faculty of Philosophy.

### **1. Brief CVs of the candidate:**

Gergana Popova was born in 1973. In 1996 she graduated with a degree in cultural studies at Sofia University "St. Kliment Ohridski". She defended her doctoral thesis in 2006. Since 2008 he has been working as a chief assistant at SWU "Neofit Rilski". Her teaching work is multifaceted and covers the full-time and part-time study of philosophy students. Gergana Popova's lectures are in the following fields: social philosophy, contemporary philosophy, philosophy and history of the European idea, gender policies, philosophy of modern times, etc. Gergana Popova's teaching is related to active research activity, as evidenced by the large number of publications in the mentioned fields, as well as her participation in national and international conferences. She is also the editor-in-chief of the academic electronic journal for the philosophical and political sciences of Notabene.

## **II. Characteristics of the candidate's scientific and applied production**

The candidate Gergana Popova included a total of 29 scientific works that can be classified as follows: three monographs, two parts of collective monographs, two studies and 22 papers. The presented texts are in the field of social philosophy. Including the presented reference of citations, they fulfil in total the quantitative science-metric indicators for occupying an academic position 'Associate Professor'. The research activity of the candidate is organized in two main thematic lines: analysis of basic tendencies from the development of modern society through the prism of modern philosophical theories and studies of the body and sexuality in the era of Bulgarian socialism and the years of transition.

The presented habilitation work "Selected Lectures on Social Philosophy. The Crisis of Europe and the Critique of Modern Society" focuses on the critical theories of modern society by Herbert Marcuse, Michel Foucault and Jean Baudrillard, emphasizing both their foundational ideas for social philosophy and



their vulnerabilities and limitations. The candidate argues for the presentation of the theories of the aforementioned authors with two main factors: their importance for the humanities and social sciences, as well as not only the theoretical but also the practical resonance of their works in the present. The articles "Michel Foucault: Sexuality, Power and Resistance", "Man - simulacrum - the future of man in Baudrillard's perspective", "MMORPG: the space of eternal cyber life" continue the same conceptual line. Another thematic field of habilitation work is devoted to the topic of the crisis in Europe. A similar issue is addressed in the articles: "The motif of the crisis of Europe in the views of Oswald Spengler and Jose Ortega-i-Gasset" and "Oswald Spengler and the metaphor for the "downfall of the West ". These papers presents "crisis of Europe" not just as an important problem in philosophical and historical terms, but also in the context of contemporarity.

The second major thematic area in which Gergana Popova's research focuses is on studies of body and sexuality during Bulgarian socialism. These issues are objects of analyses in the monographs: "The Body in the Oxymorons of Socialism" and "The Cheery Asceticism in the Body Notions and Techniques of Early Socialism", as well as in a number of articles, including: "Overcoming Gender in the First Decade after September 9, 1944", "The Creation and Use of the Body-Machine in the First Two Decades of the Communist Rule in Bulgaria", "From the Heroine of Labor to the Mother-Heroine", "Metaphors of disease and the construction of the human body during the communist regime in Bulgaria".

As a third thematic domain of Gergana Popova's scientific work her studies on different cultural realities, which traces the Bulgarian transition from the society of ideology to that of narcissism and consumption can be distinguished.

### **III. Main contributions to the applicant's scientific, applied and teaching activities:**

The scientific contributions of Gergana Popova's research are indisputable and can be summarized as follows:

Not only does the candidate present analyzes on authors such as Herbert Marcuse, Michel Foucault and Jean Baudrillard but through their theories and concepts she subjects important problems of modern life. Of particular interest in this regard is the chapter about Baudrillard from the habilitation work of Gergana Popova, as well as the article: "Man - simulacrum - the future of man in the perspective of Baudrillard". In them, theorizing on "simulacrum" is not an end in itself but in the perspective of the concepts of "simulation" and "simulacrum", the changes in the image of man in recent decades, as well as the problem of the possibilities and limitations of "human" related to modern development of medicine, information technology, cybernetics, genetic engineering and more have been explored. Of great importance is the study of computer games "MMORPG: the space of eternal cyber life". Again through the topic of simulation, the article examines the problematic process of merging the real and the virtual in video games, suggesting that the exclusion of the human body from the game in particular, but also from the virtual network as a whole is the reason for breaking the existential-phenomenological connection with the world and in this sense it is a significant factor in determining both the thinning of social connections in the modern world and the diagnosis of new psychiatric disorders related to internet addiction.

Another contributing point in Gergana Popova's writings is the application of Michel Foucault's theoretical frame with regard to the thematizations of Bulgarian socialism, and the pointing out of its limitations in such extrapolation. Here, Gergana Popova's consistent introduction and imposition of Foucault's metaphor for the "body-machine" in the study of the foundational work of early

socialism of the 1940s and 1950s should be emphasized. In her monograph entitled: "The Body in the Oxymorons of Socialism", and in the articles: "The Creation and Use of the Body-Machine in the First Two Decades of the Communist Rule in Bulgaria", "The Illness Against Pleasure: Uses of the Metaphor of Disease in the first two decades of the communist regime in Bulgaria", "The figure of the worker in the first two decades after September 9 in the perspective of the communist concept of body-machine" Gergana Popova elaborates the topic of the communist body-machine with regard to communist labor camps and mobilizations, regulatory and symbolic objectification of idleness in terms of anti-communist activities, the discursive and visual representations of hard-workers and media representations against their negatives.

Within the framework of these studies, the notion of "cheerful asceticism" introduced by Gergana Popova, through which the candidate analyzes the attitude to sexuality during the communist regime, has a positive character.

The movement from socialism to democracy, as seen in the optics of the public presentation of corporeality, is also a scientific contribution of Popova's work. moment, It is seen in texts such as: "From the Iron Men" to the "Centaur" Body - A History of the Transition from the Vision to the Body of the Socialist Athlete to the Figure of the Post-totalitarian "mutra" and "The dictate of phantasms".

## **V. Critical notes and recommendations:**

I think that Gergana Popova presents and defends her ideas in a motivated and reasoned way, presenting at the same time excellent literary awareness and original solutions and perspectives to the problems discussed.

## **CONCLUSION**

In conclusion, I would like to point out that the research activity of Dr. Gergana Popova is serious, thorough and with indisputable contributions to science and its application. At the same time, it is too broad in scope. Considering Dr. Gergana Popova's overall scientific stance from defending her doctoral dissertation to date and her highly professional teaching, I will confidently vote positive and propose the Honorable Scientific Jury to honor Dr. Gergana Popova with an associate professor's title in Professional field 2.3. "Philosophy", Scientific field "Social philosophy".

Sofia,  
09.10.2019

Reviewer:  
Assoc. Prof. Antoaneta Nikolova, PhD